

ПОЗОРИШТ

По цену части

Српски театар (а далеко од тога да је једини) склон је „пригодним“ представама, делима насталим поводом разних годишњица и јубилеја, било да су питању обележавања важних датума националне историје, било да је реч о годишњицама рођења или смрти значајних историјских личности. Унапред лимитиране својом прецизном наменом, ове представе ретко када представљају нешто више од на брзину написаних игроказа, које исто тако брзински, данас би рекли „википедијски“ „прелазе“ преко важнијих момената одређене биографије или историјског наратива. Уз јасну дидактичку намеру, и уз нешто емоција, главна амбиција ових представа је углавном информативна, често идеолошка, ретко уметничка. Обавезно у наслову имају познато име или топоним, а уз пројекат је најчешће везано и неко „велико“ глумачко „име“ које је препознано прилику за „глумачку бравуру“. Ова експлоатативна форма је у енглеском театру позната као *take money and run* и заиста, углавном сажима су-

пштину овако замишљених пројеката. Оволики увод о овом специфичном поджанру направили смо само из једног разлога, како би нагласили да *Жанка* заправо није једна од таквих представа.

Мада, на први поглед - личи. Имамо познато име, легендарна Жанка Стокић, имамо и годишњице (130 година од рођења и 70 од смрти), ту је и идеолошки аспект („издаја“ грађанске класе током окупације), три глумца, сведена сценографија, и наравно познато име. Дакле, као по рецепту.

Па опет, није тако.

Најпре текст. За овако „пригодно“ дело драма има како формалне тако и значењске амбиције које ретко срећемо у сличним радовима. Истина, без изненађења, „прелазимо“ преко живописне биографије познате глумице, али то сажимање ипак, и ту је та интересантна ствар,

Јелица Сретеновић, необична глумица, са Жанком дели оно „народско“, спонтано директно, топло и искрено које публика у моменту препознаје

без зазора проблематизује, ставља под лупу њене одлуке које су је коштале националне части. Наравно да су пишчеве симпатије на страни уметнице, али опет, та симпатија не замагљује амбивалентност одређених одлука. Повремено засмета мало „тврђе“ пласирање информација, али најчешће је то вешто избегнуто хумором или ситном перипетијом. Чак и формално, крећући се напред - назад кроз глумичин живот, конфронтирајући извесне епизоде из њеног живота, доводећи Жанку на крају живота пред ону Жанку на врхунцу славе, писац и поред свих условности, успева да направи једно занимљиво, надахнуто театарско штиво.

Ту је затим и режија Милице Краљ, са пуно свести о скућеним могућностима и са искреном поштовањем према теми коју обрађује. Акцентат је, нормално, на глумцима, највише простора дато је с правом Јелици Сретеновић, али ту су и одлични Милан и Петар Михаиловић који с лакоћом и уз доста тананости прелазе из лика у лик.

И најзад, Јелица Сретеновић. Необична, ретка глумица, која са Жанком дели оно „народско“, нешто спонтано директно, топло и искрено које публика у моменту препознаје. Али поред тога, баш као и Жанка, и Сретеновићева поседује инстинкт да од сваке улоге прави стилизацију која полази од ње саме, од њој својственог начина говора, од њене гестикулације. У њеним креацијама увек видимо и личност саме глумице, њену рањивост, њен хумор, страх и заносе, она се не игра мимикрије, она нуди интерпретацију лика пуну једноставног, дубоког, људског разумевања. Зато и јесте ретка шанса и толико уживање видети је на сцени у представи где је све подређено управо њој и њеном таленту. Искористите прилику.

БОБАН ЈЕВТИЋ

Представа: „Жанка“ Миодрага Илића
Режија: Милица Краљ
Позориште: Мадленијанум

